

#44 Sjukvården skänker material till krigets Ukraina

Transkribering:

Ryssland invaderade Ukraina 24 februari. Redan dagen efter gick första transporten med sjukvårdsmaterial från Sahlgrenska Universitetssjukhuset och Västra Götalandsregionen med destination Kiev. Sahlgrenska International Care har lång vana av att donera av överskott av sjukvårdsmaterial till behövande länder. I avsnitt 44 av Sahlgrenskapodden berättar Anders Lygdman, ansvarig för internationellt materialbistånd på Sahlgrenska International Care om insatsen i krigets Ukraina. Kommunikationsdirektör Anders Goliger intervjuar.

Anders Goliger (AG): Hur låter den senaste rapporten från era partners på plats?

Anders Lygdman (AL): Behovet är fortfarande stort, sjukvårdsmaterial och framför allt läkemedel är det väldigt ont om. Det nya är att det börjar komma mycket mer förfrågningar om mat. Det är ju naturligtvis väldigt oroande. Det som händer i Ukraina nu är humanitärt bistånd och det syftar till en sak, att rädda liv. Via mat, vatten eller i vårt fall via sjukvårdsutrustning. Eller att hjälpa flyktingar. Det är det humanitära biståndet och det ska man skilja från det långsiktiga utvecklingsbiståndet. Det är två helt olika logiker.

AG: Vad är det för material vi donerar?

AL: Vi försöker matcha med behoven, och det har hela tiden varit förbrukningsmaterial för akut omhändertagande så som bandage, plåster, suturer. En annan sak som behövs är allt inom kirurgi och det som är viktigt där. En tredje del är hjälpmedel, rullatorer, rullstolar, kryckor. Allt detta har vi donerat i olika mängder. Men även medicinteknisk utrustning, som EKG, ultraljud och respiratorer. Inga jättemängder men det har skickats med.

Mellanprat:

Sahlgrenska Universitetssjukhuset och Västra Götalandsregionen har en internationell materialbiståndsverksamhet, som i drygt tio år har samordnats av Sahlgrenska International Care. Biståndsinsatser med donationer av överskottsutrustning, har genomförts kontinuerligt tillsammans med lokala partners på flera håll i världen – bland annat i Ukraina där ett upparbetat samarbete finns. Sen krigsutbrottet har många medarbetare inom regionen och på sjukhuset velat bidra med överskott från sina verksamheter.

AG: Hur går det till praktiskt?

AL: Om man konstaterar att det finns ett överskott pratar man med sin chef. Gäller det sjukhusutrustning tar man kontakt med oss på Sahlgrenska IC. Gäller det förbrukningsmaterial och specifikt om man vill donera till Ukraina, så märker man det Ukraina och returnerar det till Sisjödepån. Så kommer våra partners dit och hämtar det.

AG: Och syftet är att skänka till material. Till vilka i Ukraina, hur funkar det?

AL: Det är egentligen tre led. Det första är vi själva, inom VGR och på Sahlgrenska som donatorer. Det är våra samarbetspartners som vi måste lite på och känna att de är duktiga, och det är i tredje hand mottagarna. I det här fallet lokala organisationer och sjukhus till exempel. Vi hade redan tre partners med kontakter in i Ukraina, vi jobbar kontinuerligt med dem och visste att de satt på ett lager redan. Deras startsträcka var därför ganska kort. Vi började få in väldigt mycket donationer i samband med det här så vårt jobb var att börja reda i de här donationerna från Sahlgrenska och andra förvaltningar i VGR och se hur de kunde passa in i pusslet vi ville lägga. Det som händer initialt i de här

situationerna är att det blir väldigt bråttom. Det är mycket information och desinformation i luften och samtidigt en väldig massa förfrågningar. Det bildades en särskild organisation på regionnivå för att möta upp mot vad det här kunde innebära.

AG: Vad säger du om det här enorma engagemanget?

AL: Det är fantastiskt.

AG: Blev du nerringd?

AL: Nedmailad. Jag har inte varit med om det tidigare under de här tio åren, ett sånt tryck. Man känner en enorm stolthet att VGR och SU tog beslutet att jobba med det här dedikerat för tio år sen. Och kräva återrapportering även om det är otroligt svårt i de här situationerna.

AG: Ja hur ser det ut, var kommer vårt material och hur ser situationen ut där?

AL: I vårt fall vet vi att vi skickat en transport till gränsen Rumänien Ukraina. Den har gått till flyktingar och det territoriella försvaret i den delen av Ukraina. Minst en transport har gått till en kristen läkarorganisation i Lviv. De jobbar genom att upprätta depåer i Lviv, Odessa, Charkiv och i Kiev som blivit möjligt nu. De här depåerna har jag sett filmer och fått rapporter från. Där kan lokala sjukhus hämta material de behöver. Med vår tredje samarbetspartner har vi haft muntliga avstämningar.

AG: Hur snabbt gick det till att vårt material kunde komma till nytta i kriget?

AL: Redan första veckan i ett fall. Under de första två tre veckorna fick vi iväg en transport med en samarbetspartner i egen regi. Sen två tre stycken som vi bidrog till. Sen dess har det gått iväg åtminstone 14-16 transporter där vi utrustat själva eller bidragit.

Mellanprat:

Anders Lygdman har jobbat med bistånd sen slutet av 90-talet, bland annat i östra Afrika. Som ansvarig för materialbiståndet på Sahlgrenska International Care, har han deltagit i insatser för att donera överskottsutrustning och förbrukningsmaterial till flera länder runtom i världen. Just nu riktas mycket av arbetet mot bistånd till Ukraina.

AG: När förstod du att din agenda för i vår kommer att handla om Ukraina?

AL: Ganska sent. Hela veckan innan krigsutbrottet hade jag en liten vantro, skulle Ryssland verkligen gå in och på det här brutala sätt man gjort det. Det är något som chockat mig lite som biståndsarbetare och något så när insatt i internationell humanitär rätt, att de fullkomligt struntat i krigets lagar. Sjukhus, sjukvårdspersonal, civila, krigsfångar och flyktingar är inga legitima mål i ett krig.

AG: Vi har ett långt samarbete i Ukraina, men finns det risker med bistånd?

AL: Det är de "vanliga" riskerna. Vi vet redan nu, och det behöver ju inte vara negativt, att när vi skickar en transport så kommer den att screenas i tullen. Det kan hända att en transport tas undan för den ukrainska armén till exempel och inte går fram till den mottagare som var tänkt. Det kan i konfliktområde såklart finnas korrruption, det kan avledas och så vidare. Men ställ det emot att inte göra någonting.

AG: Det är väldigt fokus på Ukraina. Finns det andra länder som också har behov av bistånd som inte får något nu, hur funkar det?

AL: Det är helt rätt att våra donationer de senaste månaderna har riktat sig väldigt mycket mot Ukraina. Men det har inte inneburit att våra partners helt har slutat jobba med sina andra projekt. De har långsiktiga samarbeten som de inte bara kan överge. Att vi gjorde det här draget kring Ukraina var inte så konstigt och så kommer det kanske vara en tid till. Men det innebär inte att de vi jobbar med har övergivit sina övriga åtaganden.

AG: Tack för att du var med.

AL: Tack så mycket.

Du har hört Sahlgrenskapodden som idag gästades av Anders Lygdman, ansvarig för internationellt materialbistånd på Sahlgrenska International Care. Sahlgrenskapodden görs av kommunikationsavdelningen på Sahlgrenska Universitetssjukhuset. Kontakta oss gärna med synpunkter, tips och idéer på redaktionen.su@vgregion.se.

Tack för att du lyssnat!